

Od Moravcev prek Rogle do Laškega

Skoraj vsa Evropa leži na topli vodi, nekateri jo bolj, nekateri manj izkoriščajo. Slovenska naravna zdravilišča so si utrdila sloves ne samo doma, še posebej radi jih obiskujejo tujci. V Moravcih, na primer, so v krepki večini gostje iz Avstrije, ki so tudi pred mnogimi leti odkrili ta naravni vir zdravja in mu ostali zvesti vse do danes.

Vendar sama zdravilna narava, ki vre iz nedrij zemlje, ne bi bila dovolj, če ne bi sami krajanji skrbeli ne samo za svoje hiše, lepo urejene vrtove okoli njih in še posebej za sam kraj. Moravci so res lep in urejen kraj. Pa tudi tisti, ki odločajo o denarju in bodočnosti kraja, vedo, da mora vsak kraj imeti svojo preteklost. Zato ni čudno, da vas v hotelu Livada, ki ima pet zvezdic, zjutraj pozdravi bogato obložena miza s prekmurskimi dobrotami od prekmurske zaseke, goričkega kozjega sira, pa tortica prosene kaše s suho slivo in še kaj.

To, da kuharji hotela s petimi zvezdicami vedno bolj segajo po bogatem prehranskem izročilu, ni samo pohvalno, je naravnost krasno. Ajdova smetanova juha s suhimi jurčki, pa pirina solata z govejim jezikom, domač skutni štrukelj s sončničnimi semeni. Pa še z nečim se postavljajo v Moravcih. Pustimo ob strani bazene, ki so nastali nad nekdanjim Panonskim morjem in kjer so zajeli bogato dediščino termalnih vrelcev, pa črno termomineralno vodo, ki blagodejno učinkuje na zdravljenje kroničnega revmatizma, stanjih po poškodbah gibalnega sistema in tudi pri luskavici in ki je temelj zdravstvene, medico-wellness in kopališke ponudbe Term 3000 – pohvalno je, da vas prijazno osebje napoti tudi do številnih, dobrih in uglednih gostiln, ki jih v Po-

murju ne manjka – naj omenimo samo gostilno Rajh v Bakovcih, pa tudi na številne kolesarske ture.

Da je razgibanje v Prekmurju doma, vas opozorijo že Vrata v Prekmurje z veliko stavbo Expanso, ki je služila za slovensko predstavitev na Svetovni razstavi v Milanu, nato pa jo je odkupila občina Murska Sobota. Odprli so jo pred kratkim in zanjo plačali skoraj pet milijonov evrov. V njej ne bo samo restavracija, ampak prostori za predstavitev Pomurja, njegove zgodovine in še kaj. In še večje Soboško jezero, ki je tik ob stavbi, je le streljaj od avtoceste. Kmalu bo polno zaživelo, najsi bo s kopalci, jadranci, čolnarji ali navdušenci nad pikniki. In tudi iz Moravcev peljejo lepe ceste in gradijo kolesarske, varne povezave vse tja do Lendave.

V Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč je zdaj 14 od šestnajstih slovenskih naravnih zdravilišč. V njej ni Rimskih toplic, našega najstarejšega termalnega zdravilišča. Še iz rimskih časov, kot pove ime. Pred leti, ko so hotele v Združenje, še niso izpolnjevale vseh pogojev, zdaj ko jih, pa nočejo iti. In tudi Snovika, naših najbolj severnih in Ljubljani najbližjih toplic, še ni notri. Še ne izpolnjujejo vseh pogojev.

Iztok Altbauer, direktor Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč zna naštetih vsaj še deset, če ne več, večjih izvirov termalne vode pri nas. Sicer pa jih je kar 87, od tega sta dva pitna s hladno mineralno vodo. Nekatero uporabljajo samo domačini, drugih nihče. Zanimivo je, da mineralno vodo Donat v Rusiji lahko kupiš samo v lekar-

Namesto nekdanjih lesenih hišic zdaj raste nova Prekmurska vas, takšna, ki ima s slamo krito streho.

ni in da je najstarejši zapis o vplivu vode na zdravje shranjen v Zdravilišču Dobrna. Morda pa se bo kmalu našel kdo, ki bo začel snovati novo termalno zdravilišče?

Če že potuješ iz Moravcev v notranjost Slovenije, enostavno ne smeš izpustiti kratkega oddiha v Mariboru. Tudi ta se zadnje čase prebuja v nov turistični razcvet. Ko greš ob Dravi na Lent, se najprej ozri na Vodni stolp, kjer je bila nekoč Prva vinoteka slovenskih vin, na steni pred vhodom pa je izvešek kovaškega mojstra Mihe Krištofa. Turistični vodiči vam v sramežljivosti ne pokažejo moškega, ki gol vstopa v vinoteko, in tudi ne potem, ko pride, podprt z dobro kapljico, ven. Njegov »junak«, ki ga prej skoraj ni bilo videti, je zdaj trd in mogočen. Ja, to naredi slovensko vino.

O samem muzeju Stare trte skoraj ne bi izgubljali besed. Splača se ga obiskati, saj je naravnost vzor, kakšen mora biti muzej. Moti le to, da so še pred desetletji propagirali staro trto kot petstoletno, zdaj pa se je pomladila za sto let, a je še vedno najstarejša trta na svetu.

Med tistimi, ki se ponašajo z naslovom zdravilišče, tokrat klimatsko, je nedvomno 1517 metrov visoka Rogla, bolj znana kot smučarski raj, med športniki pa kot baza za krepitev telesa. Ta višina je najbolj primerna za hitrejši razvoj rdečih krvničk ali eritrocitov. Pravzaprav trdijo, da je na tej višini zrak takšen, kot da bi bila Rogla tristo metrov višja, kar še bolj vpliva na razvoj krvničk in s tem na naravno doseganje večjih športnih naporov.

Nekoč je bila na Rogli Koča na Rogli, v njej pa legendarni oskrbnik Andrej Kameričky. Tako dobro je kuhal, da je njegov jedilnik slovel daleč naokoli, in

neredko se je zgodilo, da je bilo ponoči v koči več gostov kot ležišč, tako da so morali spati na klopeh in mizah. V dolini pa je v tovarni Unior Zreče direktoval drugi legendarni Pohorec Marjan Osole. Tako je bil zaljubljen v svojo tovarno Unior, da je zgradil na Rogli ne samo dve vlečnici – na južni strani, saj je bilo pred leti še povsod dovolj snega – ampak tudi hotel Planjo, rahločutni arhitekt pa je del stare kočice vnesel v nov hotel in je zdaj najlepši prostor za jedilnico, še posebej za čudoviti pohorski lonec, v katerem je meso pohorskega goveda, pa za znano pohorsko bunko. Gospod Osole si je vso zadevo zamislil tako, da bi »njegovi« delavci, ki so povsod sloveli kot najboljši orodjarji, na stara leta namesto za stružnico delali na planini, Rogli, torej na svežem in čistem zraku. Da pa ne bi samo sedeli, naj bi gor vzgajali čredo ovac. Ne vem več, ali niso hoteli biti oni ovčji pastirji, ali pa je res, da – podobno je bilo to na Mariborskem delu Pohorja – odgovorni na vrhu niso dovolili, da na Pohorje pripeljejo neavtohtone ovce. So pa pripeljali neavtohtone jelene damjake, vendar njih niso lovili navadni delavci, ampak samo elita, ki se je na vrh pripeljala z dragimi avtomobili.

Le malokdo ve, da je na Rogli doma Jezernik, točneje, ta prijazni povodni mož je doma v Lovrenških jezerih in varuje gozdove, naravo. Zato da ga pri obiskih ne motijo, so zgradili leseno pot, kajti v jezero se že 8000 let nalaga šota, ki je v osrednjem delu debela kar tri metre. Prav je tako, da tudi v sodobnih turistično športnih centrih ostajajo legende. In da z njimi vzpodbujajo domišljijo pri najmlajših obiskovalcih, tako kot jo na Rogli s Škratovo potjo, potjo, ob kateri sta doma Navihani po-

Leta 1825 je medičar in lektor Franc Geyer zvaril prvi vrček laškega piva.

horski škrat in Huda mravljica. V novem hotelu Natura zdaj z nestrpnostjo čakajo, kdaj bo izginil sneg in bodo začeli postavljati leseno, kilometer dolgo Pot med krošnjami Pohorja, ki vas bo pripeljala tudi do novega, 35 m visokega razglednega stolpa.

Pod Roglo pa je nastalo termalno zdravilišče. V Zrečah. Najprej so zgradili en, nato drugi hotel in da bi imeli manj birokratskih zapletov, so ga kar dodali staremu in s tem ustvarili niz hodnikov. Toda kar je najbolj bistveno: tudi tu so doma dobri zdravniki.

Leta 1825 je medičar in lektor Franc Geyer zvaril prvi vrček laškega piva. Kmalu se je okoli pivovarne začel razvijati tudi zdravstveni turizem. Termalna Laško se danes ne ponaša samo s sodobnimi hoteli, zračnimi in svetlimi bazeni, ampak tudi s številnimi vrstami sodobnega zdravljenja, samo za primer: z indijsko ayurvedo. In kulinariko, najbolj znana je laška medenka, ki se opira na stoletno tradicijo čebelarjenja v tem kraju.

Številni bazeni v Moravskih toplicah.

Na Rogli že postavljajo kilometer dolgo Pot med krošnjami Pohorja, ki vas bo pripeljala tudi do novega, 35 m visokega razglednega stolpa.